

harmincholdas gazda. Beballag a városba az igazgató úrhoz. És elmondja néki, hogy ha már a város olyan szegény állapotban van, hogy nem tud iskolateltet vásárolni, ad ő földet ingyen, csak legyen már azoknak az ártatlan gyerekeknek iskolájuk, végre-valahára.

Az igazgató elviszi az ajándékozó gazdát a polgármesterhez, aki megköszöni a nemeslelkűséget. És írást is készít róla.

Még haza sem ér azonban a jószívű gazda, másik kopog a városháza kapuján. Ez is ingyen földet ajánl fel a városnak iskola céljaira. Aztán jön a harmadik, negyedik kiscgazda. Jön egy gazdaember a feleségével. Néhány nap alatt öt helyen ajánlanak fel megfelelő iskolateltet ingyen, úgy, hogy a polgármester nem is tud választani a sok ajándék közül.

— Kimegyek a helyszínre, ott döntök —, mondja az embereknek, mert egyiknek sem akarja visszautasítani az ajánlatát.

A polgármester azonban nagy pácban van. Egy iskolát csak egy telekre lehet építeni. Visszautasítani senkit nem akar, nehogy visszariassa az egyszerű népet. Érzik az ajándékozók is, hogy valahogy kétfelé kell vágni a gordiusi csomót. Azért ők maguk úgy állapodtak meg, hogy egyikük kerítést, másikuk kutat, harmadikuk harangot csináltat földadás helyett az új iskolának. Így ajándékoztak is valamit, meg az iskola is jól jár.

A polgármester természetesen nagy örömmel fogadja az ajánlatot. S mikor látja a kultúra iránti végtelen vágyat, szalad a minisztériumba, hozza a pénzt, intézkedik, számol, rendkívüli közgyűlést hív össze, hogy a tanyai nép megkaphassa a várva-várt iskoláját.

Az esetről beszámol a sajtó is. Az *Új Magyarság* vezércikkben emlékezik meg a földadományozó parasztokról. Minden lap kiemeli az eset rendkívüliségét. A hír bejárja az országot. Mindenhol jóleső álmétkodást kelt. Ilyen is lehetséges?

Lehetséges. Itt a példa. Mert mindez Szolnokon történt meg, ezerkilencszáznegyvenegyben.

De ki gyujtotta fel a kultúra iránti áldozatkészség tüzet a tanyaiakban? — kérdezheti ezeketán jogosan bárki.

— Az az egyszerű vándortanító, aki minden áldott este népművelési előadást tartott a tanyaiaknak. Soha egy szóval sem mondta senkinek, hogy áldozzon a kultúráért, nem is merte volna. Előadásaiából azonban kiérezte a lakosság azt az örök igazságot, hogy csak úgy lesz nagy ez az ország, ha mindenki megteszi minden tekintetben a kötelességét és nemcsak szidja a kormányt, meg az urakat, hanem be is nyúl a zsebébe, ha a közérdek azt úgy kívánja.

Amikor tehát megállapítjuk, hogy a magyar ember — a székely is, az alföldi is, a többi is — tud áldozni a kultúráért, megállapítjuk azt is, hogy az áldozat csak olyan helyeken jut látható formákban is kifejezésre, ahol komoly és rendszeres népművelési munka folyik. A népművelési munkának tehát a jövőben még nagyobb lendülettel kell folynia, ha azt akarjuk, hogy a kultúra lobogója tanyahelyeken is a magasba emelkedjék.

Gyomai György

A salgótarjáni kultúrest-sorozat statisztikája

A bányatársulati iskolánkívüli népművelés 14 műsoros estjének statisztikája
1940. dec. 6-tól — 1941. máj. 18-ig.

Műsorszám: 88. (Egy vetítés elmaradt.)

Előadás: 14. Ebből:

Hazafias honismertetés	3
Egészségügy	3
Állami vagy társadalmi szervezethez	3
Technikai ismeret	1
Gazdasági ismeret	1
Sportismeret	1
Gyakorlati és általános érdekű	2
Összesen: 14	

Zenekari szám: 34 (bányatársulati szalonzenekar). Ebből:

Hazafias vagy induló	8
Táncdarab	8
Nyitány (operai 5)	6
Egyveleg (opera, operett)	4
Kis előadási darab (szerenád, bölcsődal, szvit)	7
Románc (Orsovai zenekari tag saját szerzése)	1

Összesen: 34

Enekkar: bányatárs. iparos dalkör (népdalok, hazafias dalok, zsoltárok)	6
Gyermekénekkar: B. Társ., el. népiskola (Kodály, Bartók gyűjtése)	2
Elbeszélés: Balassa Társ. tagjainak saját művei	4
Emlékirat (Illés János vójár élményei)	1
Magánének (népdalok, sanszonok)	4
Magánhangszer (zongora, tangóharmonika [egy szóló, egy kettős], hegedű, klarinét, tárogató)	4
Vetítés (egy elmaradt): Cserkészek: K. Kraft Aladár. Erdély: Korompai K. és Kuchinka Béla túrista, ig.-tanító	2
Szavaltat: Ebből 2 melodráma (zongora-, hegedűkíséret), 6 a Balassa Társ. tagjainak alkotása	6
Szindarab, magánjelenet	40

Összesen: 40

A 88 műsorszámból önálló alkotás:

14 előadás.

1 zenekari szám (Orsovai: Románc).

5 elbeszélés (a Balassa T. tagjai: Koltay I.: 2, [Kraft Aladár: 2], Koppány I., bányatisztviselők: 1).

6 költemény (a Balassa T. tagjai: Molnár Jenő: 3, Koppány István, bányatisztviselők: 3).

1 életrajz (Illés János vójár).

1 kis szindarab (Angyal Barnabás öreg levante).

1 rögtönzött magánjelenet (Pilinyi Ferenc vójár).

2 vetítés (felvételek: K. Kraft Aladár, Kuchinka Béla. Konferálás: K. Kraft Aladár, Korompai K. bányatisztv., ill. ig.-tanító).

A konferálás statisztikája:

Konferálás volt 81 műsorszámmal kapcsolatban.

Rövid ismeretterjesztés a következő tárgyi megosztásban:

Zene és ének: 39. Ebből: operaism. 5, operettism. 2, hangszerism. 5, zeneszerző életrajza 6, kisebb zenemű ism. 8, magyar nép- és népies dal 11, új magyar zene 4, zenei műformaism. 5, zene fejlődéstörténete 2, kar- és szólóénekism. 1.

Irodalom: 12. Ebből költők életrajza, költészetük jellemzése 6, irodalmi mű, vagy műfajism. 6.

Történelem: 4. Ebből hazai történetism. 2, világtörténetism. 2.

Honismeret: 4.

Kultúrismertek: 8 (mitológia, babona, általános).

Pedagógiai ismeretek: 1.

Képzőművészet: 1.

A többi: 12 (buzdítás önképzésre, szociális gondolat, sportismeretek, beszámoló).

Konferált: Blanár Sándor ig.-tanító, festőművész, a salgótarjáni Balassa Társaság tagja.

Zemplényi Imre